

Asia: OM 31/41/2015

Lapsenhuoltolain uudistaminen

Yleistä

Onko teillä yleistä lausuttavaa työryhmän ehdotuksesta?

Amnesty International on maailman suurin ihmisoikeusjärjestö, jonka toiminta perustuu yksittäisten ihmisten tuelle. Tukijoita on yli 7 miljoonaa, 150 maassa eri puolilla maailmaa. Järjestö on poliittisesti ja uskonnollisesti sitoutumaton. Amnestyn Suomen osasto on kampanjoinut yli kymmenen vuotta naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan ja sen puolesta, että naisiin kohdistuva väkivalta tunnustetaan ja tunnustetaan ihmisoikeusloukkaukseksi.

Amnesty International kiittää mahdollisuudesta lausua otsikossa mainitusta asiasta. Lausunrossamme arvioimme mietintöä erityisesti Euroopan neuvoston naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan vastaisen yleissopimuksen (jatkossa Istanbulin sopimus) velvoitteiden ja tavoitteiden näkökulmasta. Sopimus on tullut Suomen osalta voimaan 1.8.2015, eli Suomen on harmonisoitava lainsäädäntönsä vastaamaan tämän yleissopimuksen velvoitteita.

1. Yleistä

Amnesty pitää erityisen myönteisenä mietinnön esitystä siitä, että lapselle voitaisiin vahvistaa oikeus tavata hänelle erityisen läheistä henkilöä. Työryhmän ehdotukseen sisältyy laajennettu mahdollisuus sopia huoltajuudesta ja tiedonsaantioikeudesta muiden lapsen tasapainoisen kasvun kannalta merkityksellisten aikuisten osalta. Tärkeää on perusteluiden huomio, että huolto- ja tapaamisoikeudesta päätettäessä on arvioitava, miten ratkaisu turvaa lapsen suhteet vanhempien lisäksi myös muihin tärkeisiin ihmisiin. Muiden lapsen tärkeiden ihmissuhteiden vaalimisen laiminlyönti voisi myös antaa aiheen huolto- ja tapaamisoikeusratkaisun muuttamiseen. Ehdotuksessa lapsen etu on otettu poikkeuksellisen hyvin huomioon moninaisissa perhetilanteissa.

Myös muutokset, joilla vahvistetaan lapsen oikeutta osallistua häntä koskevien asioiden käsittelyyn, vahvistavat lapsen oikeuksien toteutumista. Myös oikeudenkäyntimenettelyyn ehdotetut, lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta koskevien oikeudenkäyntien nopeuttamiseen ja tehostumiseen tähtäävät muutokset saattavat edistää oikeuksien toteutumista ja lapsen yksilöllisen edun parempaa huomioimista.

Mietinnön ja lainsäädäntöehdotuksen keskeiset puutteet Istanbulin sopimuksen velvoitteiden näkökulmasta:

Viime vuosikymmeninä on toteutettu lukuisia kansallisia tutkimuksia ja selvityksiä, jotka osoittavat, että tyypillisesti naisiin ja lapsiin kohdistuva parisuhde- ja perheväkivalta ovat Suomessa laaja-alainen ihmisoikeusongelma niin yleisyytensä kuin vaikutustensa suhteen. Tämän osoittaa myös vertaileva kansainvälinen tutkimus. Ilmiön tunnustaminen ihmisoikeusongelmaksi tarkoittaa, että sen ehkäiseminen ja torjuminen on erityisesti valtion vastuulla. Valtion on noudatettava erityistä huolellisuutta (due diligence) yksityishenkilöiden harjoittaman väkivallan estämisessä, uhrien suojelemisessa, väkivallan tunnistamisessa rikokseksi ja oikeuden toteuttamisessa syyte- ja rangaistusmenettelyllä.

Lainsäädäntötyössä huolellisuusvelvoite tarkoittaa muun muassa, ettei mikään esitetty tai voimassa oleva säädös saa mahdollistaa väkivallan jatkumista. Huolellisuusvelvoite sitoo myös kaikkia valtion viranomaisia, viranhaltijoita, laitoksia ja muita valtiollisia toimijoita. Luonnollisesti valtio on vastuussa myös valtion tehtäviä täyttävien yksityisten tahojen teoista ja laiminlyönneistä. Valtio on siis vastuussa kaikkien lapsen huoltoa ja tapaamisoikeutta määrittelevien ja valvovien valtion, kunnan ja yksityisten toimijoiden toimista ja mahdollisista laiminlyönneistä.

Lakiehdotuksen perusteluissa viitataan Istanbulin sopimuksen velvoitteisiin. Istanbulin sopimuksen artikla 31 velvoittaa sopimusvaltioita varmistamaan, ettei tapaamis- tai huolto-oikeuden täytäntöönpano vaaranna väkivallan aikuis- ja lapsiuhrien oikeuksia tai turvallisuutta. Lakiuudistuskokonaisuudessa, jonka mietintö esittelee, tämän periaatteen toteutumista ei ole varmistettu.

Istanbulin sopimus kattaa fyysisen väkivallan lisäksi mm. seksuaalisen ja psykologisen väkivallan ja vainoamisen. Kaikki sopimuksen alaan kuuluva väkivalta tulee ottaa huomioon huolto- ja tapaamispäätöksiä tehtäessä. Väkivallan estämistä koskevan huolellisuusvelvoitteen toteutumista läpäisevästi – lainsäädännön tasolta käytännön viranomaistyöhön – ei lakimuutosehdotuksissa ole kylliksi huomioitu ja tähdennetty.

Mietinnössä todetaan, että huolto- ja tapaamisoikeutta koskevissa kysymyksissä on otettava huomioon YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus. Sopimuksen 19 artikla edellyttää, että

sopimusvaltiot ryhtyvät kaikkiin asianmukaisiin toimiin suojellakseen lasta kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta. Myöskään tätä velvoitetta ehdotus ei kaikilta osin täytä.

”Vieraannuttamis”-käsitteen käyttö on ristiriidassa Istanbulin sopimuksen velvoitteiden kanssa:

Työryhmän mietinnössä perustellaan lakimuutosesityksiä ”vieraannuttamisen” ehkäisemisellä. Kuten perusteluissakin todetaan, käsitteellä ei ole tarkkaa merkityssisältöä. ”Vieraannuttamis”-käsitettä ei kansainvälisissä ihmisoikeusnormeissa käytetä.

Vuonna 2016 Kanadassa toteutettiin tutkimus, jossa kerättiin tietoja 30 turvakodin työntekijältä vieraannuttamisilmiöön liittyen. Turvakotityöntekijöiden mukaan palvelujen piiriin hakeutuneita naisia on kasvavassa määrin syytetty perusteettomasti vieraannuttamisesta, kun kyse on ollut naisten yrityksistä suojella lapsiaan ja itseään väkivallalta ja sen uhalta. Turvakotityöhön tällä oli merkittävä vaikutus. Lastensuojelu- ja oikeusviranomaiset toistivat tekijöiden väitteitä vieraannuttamisesta. Tutkimuksen tekijöiden mielestä kyse on taktiikasta, jolla naisten ja lasten ilmoituksia perheväkivallasta mitätöidään (Lapierre & Côte, 2016, Children and Youth Services Review).

Sen sijaan vainon merkityssisältö on määritelty kansainvälisissä ihmisoikeusnormeissa, kuten Istanbulin sopimuksessa (artikla 34). Vainoaminen on määritelty myös Suomen rikoslaissa. Vuonna 2014 voimaan astuneen säännöksen mukaan vainoamiseen syyllistyy henkilö, joka toistuvasti uhkaa, seuraa, tarkkailee, ottaa yhteyttä tai muulla näihin rinnastettavalla tavalla vainoaa toista niin, että se on omiaan aiheuttamaan vainotussa pelkoa tai ahdistusta. Vainoaminen on virallisen syytteen alainen rikos eli syyttäjä nostaa siitä syytteen, vaikka asianomistaja ei vaatisi rangaistusta.

Vaino ja ”vieraannuttaminen” asettuvat usein vastakkaisiksi väitteiksi huoltoriidoissa. Eron jälkeisen vainon uhri voi olla vastakkaisen osapuolen mielestä lasten ”vieraannuttaja”. Kyse voi olla siitä, että vainon uhri suojelee toiminnallaan lastaan väkivaltaiselta ex-puolisolta. Ex-puoliso ei näe toiminnassaan mitään moitittavaa, vaikka seuraisi entisen puolisonsa ja yhteisten lasten liikkeitä erilaisten jäljittimien avulla, lähettäisi jatkuvasti viestejä eri viestintävälineisiin ja esittäisi suoria ja/tai epäsuoria uhkauksia. (ks. esim. Kinnunen, 2016: Kun väkivalta ei päättynyt eroon. Tutkimus lastenvalvojen työkäytännöistä eron jälkeisen väkivallan ja vainon tilanteissa. Licensiaattityö, Lapin yliopisto). ”Vieraannuttamisesta” puhuminen on harhaanjohtavaa, jos lapsen vanhempi käyttäytyy väkivaltaisesti ja aiheuttaa käyttäytymisellään lapselle vaaraa ja/tai merkittävää haittaa.

Vainoajan ja ”vieraannuttajan” erottaminen toisistaan vaatii ”vieraannuttamis”-käsitteen tarkkaa määrittelyä ja sen arvioimista, miten kyseinen käsite ymmärretään eri toimijoiden taholla. Lisäksi on luotava kriteeristö, jota viranomaiset voivat käyttää arvioidessaan, milloin kyse on vainosta, ja

milloin itsekkäästä piittaamattomuudesta lapsen edun suhteen. Vaikka huoltoriidat ovat keskenään hyvin erilaisia, olisi varmistettava tällaisen yleisen kriteeristön saavutettavuus.

Viranomaisille on järjestettävä koulutusta siitä, miten vainoajan ja lapsen edusta piittaamattoman ”vieraannuttajan” käyttäytyminen ja psyykkiset oireet ovat erotettavissa toisistaan. Vuoden 2017 lopulla ilmestyy kattava teos eron jälkeisestä vainosta, jossa dosentti Helinä Häkkänen-Nyholm valottaa käyttäytymisen eroja.

Sekä aiheesta tehty kansallinen tutkimus että käytännön työ väkivaltaa kokeneiden parissa on osoittanut, että väkivaltakokemuksia ei tällä hetkellä oteta vakavasti viranomaiskäytännöissä, esimerkiksi sovittaessa lapsen tapaamisoikeudesta tai -käytännöistä tai huoltajuudesta. Uhrien huolta lasten turvallisuudesta ei kuulla, väkivaltaa, väkivallan uhkaa tai sen seurauksia vähätellään. Lapsen pelko tavata etävanhempaa tulkitaan aivan liian usein perusteettomaksi.

Pelko on otettava vakavasti. Lasta on suojeltava sen sijaan, että hänet pakotetaan tapaamaan vanhempaa, jota pelkää. Väkivallan vakavuus ja sen vaikutukset on arvioitava huomioiden kokonaistilanne, väkivallan kesto ja prosessiluonne: parisuhde- ja perheväkivalta ei useimmiten ole kertaluonteinen tapahtuma vaan siihen kietoutuu monimuotoista henkistä väkivaltaa, joilla on olennainen vaikutus uhrin ja lasten hyvinvoinnin alenemiseen kokonaisuudessaan.

Lapsenhuoltolain yleiset säännökset (1. luku; 1-5 c §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

2. Lapsenhuoltolain yleiset säännökset (1.luku; 1-5 c §)

Muutokset, joilla vanhemmille asetetaan velvoite vaalia lapselle tärkeitä ihmissuhteita ja lasten tapaamisoikeuksien toteutumista ovat lapsen oikeuksien toteutumisen kannalta merkittäviä edistysaskeleita. Työryhmän ehdotukset, jotka vahvistavat lapsen osallisuutta häntä koskevista asioista päätettäessä, kuten lapsen oikeus saada ikätason mukaisesti tietoa hänen elämänsä koskevista muutoksista ja päätöksistä sekä huoltajien velvollisuus keskustella lapsen kanssa ja huomioida lapsen näkemys, vahvistavat lapsen oikeuksia.

Lakiehdotuksen 1 §:n 2 momentin mukaan ’Lasta on suojeltava kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, huonolta kohtelulta ja hyväksikäytöltä’. Toimiakseen laki edellyttää, että käytännön sopimus- ja tuomioistuinyöskentelyssä väkivallasta kysytään ja sen olemassaolo selvitetään.

Amnesty jakaa Ensi- ja turvakotien liiton näkemyksen, jonka mukaan joko yleisiin säännöksiin tai tarvittaviin erillisiin pykäliin on välttämätöntä lisätä, että kaikki Istanbulin sopimuksen alaan kuuluva väkivalta tulee ottaa huomioon huolto- ja tapaamispäätöksiä tehdessä. Jos epäily väkivallasta herää, on kiireellisesti arvioitava tilanteen sisältämät riskit ja niiden edellyttämät, välittömästi toteutettavat toimenpiteet. Jos perheessä on väkivaltaa, kaappausuhka, vainoa tai niiden uhkaa, se on nostettava keskeiseksi päätöksiä ohjaavaksi tekijäksi määriteltäessä tapaamisoikeutta, muuttoilmoitusvelvollisuutta, sopimusta lapsen huollosta, sopimusta lapsen tapaamisoikeudesta, tuettuja ja valvottuja tapaamisia sekä valvottuja vaihtoja, lapsen oikeutta tavata muuta henkilöä kuin vanhempansa ja tapaamisoikeuden turvaamista.

Viranomaiskohtaamisissa ja oikeudessa parisuhdeväkivalta saatetaan mitätöidä vanhempien väliseksi yksityisasiaksi, joka ei vaikuta vanhemmuuteen. Tämä oletus on virheellinen. Parisuhdeväkivalta vaikuttaa monin tavoin vanhemmuuteen, sekä uhrin että tekijän, ja se vaikuttaa lapsen ja vanhempien suhteeseen.

Mitä enemmän perheissä on parisuhdeväkivaltaa, sitä enemmän on myös lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa. Lapsen altistuminen väkivallalle – mikä tarkoittaa väkivallan todistamista, väkivallan pelkäämistä (myös muuta kuin itseen kohdistuvaa) ja pelon ilmapiirissä kasvamista – vastaa seurauksiltaan tilannetta, jossa lasta on toistuvasti pahoinpidelty. Suomessa väkivaltaa ei huomioida systemaattisesti huolto- ja tapaamisoikeuksista päätettäessä, eikä väkivallan kohteeksi useinkaan tunnisteta lasta, jos väkivalta ei suoranaisesti ole kohdistunut häneen. Väkivaltaa ei kirjata systemaattisesti asiakirjoihin eikä sitä arvioida ja tulkita ennakoitavasti. Traumatisoituminen on yksilöllistä, mutta laaja tutkimusaineisto osoittaa, että lapset, jotka ovat olleet fyysisen väkivallan kohteina sekä ne, jotka ovat altistuneet väkivallalle – olivat traumakäyttäytymiseltään samankaltaisia.

Yllämainittuihin väkivalta-, kaappausuhka- ja vainotilanteisiin liittyen on huolehdittava siitä, ettei väkivallan uhrina olevaa vanhempaa syyllistetä tai rangaista toisen vanhemman käyttämästä väkivallasta. Tiedossamme on tilanteita, joissa äiti, joka ei ole onnistunut estämään isää pahoinpitelemästä lasta, on saanut kuulla olevansa kykenemätön suojelemaan lastaan pahoinpitelyltä. Tämä on joissain tapauksissa johtanut huostaanottoon. Toisen vanhemman asettaminen vastuuseen toisen vanhemman väkivallan aiheuttamasta vaarasta on Istanbulin sopimuksen periaatteiden vastainen.

Työryhmän mietinnössä viitataan Istanbulin sopimuksen 31(1) artiklaan, joka koskee lapsen huolto- ja tapaamisoikeutta. Sopimuksen selitysmuistion mukaan säännöksen tavoite on varmistaa, etteivät oikeusviranomaiset myönnä tapaamisoikeutta ottamatta huomioon kaikkia sopimuksen alaan kuuluvia väkivaltailmiöitä. Säännös koskee oikeuden määräämiä kontakteja lasten ja heidän vanhempiensa tai muiden henkilöiden välillä, joilla on perhesuhteita lapsiin. Lapsen huollosta ja tapaamisoikeuden laajuudesta päätettäessä on muiden seikkojen ohella otettava huomioon väkivalta sekä ei-pahoinpitelevää vanhempaa että lasta kohtaan.

Istanbulin sopimuksen 31 artiklan 2 kohdan mukaan tapaamisoikeudet ja muu yhteydenpito on pantava täytäntöön siten, että uhrin tai hänen lastensa turvallisuus ei vaarannu. Tämä on syytä erikseen vielä kirjata täytäntöönpanolakiin. Muun yhteydenpidon suhteen olisi asetettava kohtuullisuusvaatimus. Ilman kohtuullisuusvaatimusta yhteydenpitoa, vaikka se olisi viestintärauharikoksen tunnusmerkit täyttävää, voi olla vaikea rajoittaa.

Huoltajat ja tapaamisoikeus (2. luku; 6-12 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

3. Huoltajat ja tapaamisoikeus (2.luku; 6-12 §)

Lakiehdotuksen 10 §:ään on sisällytettävä lisäys, jossa täsmennetään, että lasten huoltajuudesta ja tapaamisoikeuksista päätettäessä on otettava huomioon vanhemman väkivalta toista puolisoa tai lapsia kohtaan. Lakiluonnos velvoittaa huoltajia suojelemaan lasta väkivallalta ja viranomaisia ottamaan väkivallan huomioon, kun tehdään ratkaisuja lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta mutta tekstissä on tuotava esiin myös se, että laissa viitataan sekä lapsiin kohdistuvaan väkivaltaan että parisuhdeväkivaltaan.

Lakiehdotuksen 10 §:n 2 momenttiin ehdotetaan toisaalta kirjattavaksi lapsen huollosta, asumisesta ja tapaamisoikeudesta päätettäessä huomioon otettavana seikkana vanhemman kyky asettaa lapsen tarpeet vanhempien välisten ristiriitojen edelle. Ehdotuksilla estetään ”vieraannuttamista”. Nämä ehdotukset voivat ohjata viranomaista sivuuttamaan aiemmin tapahtuneet väkivaltatapaukset. Yhteistyövanhemmuuden painotus voi johtaa siihen, että väkivallasta avautuva vanhempi saatetaan tulkita kyvyttömäksi asettamaan lapsen tarpeet etusijalle. Säännökset vaikeuttavat Istanbulin sopimuksen 31 (2) artiklan mainitsemaa väkivallan uhrin ja heidän lapsensa turvallisuuteen kohdistuvan uhan esiin nostamista huolto- ja tapaamisoikeuksista päätettäessä.

Monille väkivaltaa kokeneille ja heidän lapsilleen tapaamiseen velvoittavat määräykset voivat olla turvallisuusuhka, koska tapaaminen merkitsee tekijän kohtaamista. Siksi sopimusvaltioilla on velvollisuus varmistaa, että uhrin ja heidän lapsensa ovat turvassa (Istanbulin sopimuksen selitysmuistion kohdat 175-176). Uhkasakon määrittäminen ilman tilannekohtaista riskinarviointia, voi olla vastoin valtion velvollisuutta varmistaa väkivallan uhrien ja heidän lastensa turvallisuus.

Valtio on veloitettu huolehtimaan väkivallan uhrin ja lasten turvallisuudesta myös täytäntöönpanovaiheessa. Tämä velvoittaa viranomaiset tutkimaan väkivallan riskin aina, kun tietoon saatetaan epäilyjä tai muita väkivaltaan viittaavia seikkoja. Oikeuskäsittelyyn menevissä huoltoriidoissa tuomioistuimien pyytää usein sosiaalitoimelta olosuhdeselvityksen. Tällä hetkellä ei ole yhtenäistä ohjeistusta siitä, miten olosuhdeselvityksissä väkivaltaa on selvitettävä ja arvioitava suhteessa vanhemmuuteen. Lakimuutosten lisäksi on huolehdittava siitä, että eri puolilla Suomea olosuhdeselvityksiä tehdään samoilla periaatteilla. Tämä on tasa-arvoisen kohtelun kannalta tärkeää.

Lapsen tapaamisoikeutta määriteltäessä tulee ottaa huomioon sekä lapsen oikeus ylläpitää suhdetta hänestä erossa asuvaan vanhempaan että oikeus kieltäytyä tapaamisista. Tuetun tai valvotun tapaamisen tarvetta arvioitaessa tulisi ottaa huomioon paitsi lapsen etu myös pahoinpitelyn uhriksi joutuneen vanhemman suojelemisen tarve.

Amnesty tukee Ensi- ja turvakotienliiton vaatimusta: valtion on turvattava laadukas tapaamispaikkatoiminta. Keskeistä on henkilöstön osaaminen, joka korostuu etenkin valvotuissa ja tuetuissa tapaamisissa. Lailla tulisi turvata lapsen oikeus saada psykososiaalista tukea ja terapiaa tilanteissa, joissa perheessä on ollut todennettua väkivaltaa tai sen uhkaa.

Ehdotus (9b§) matkustusasiakirjojen luovuttamisesta valvottujen tapaamisten ajaksi valvojalle, jos on perustellusti syytä epäillä luvaton maasta poistumista lapsen kanssa, on sellaisenaan hyvä.

Amnesty kannattaa ehdotettua muutosta läheisten ihmissuhteiden turvaamisesta niin isovanhempiin kuin esim. uusperheissä ja sateenkaariperheissä (9c§). Myös apilaperheeseen (useampi kuin kaksi tosiasiallista vanhempaa) syntyvän lapsen syntymän aikaan vallinnut perhetilanne tulee voida vakiinnuttaa alusta asti vanhempien välisellä sopimuksella tapaamisoikeuksista.

Oikeudenkäynti (3. luku; 14-17 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

4. Oikeudenkäynti (3.luku; 14-17 §)

Amnestyn kanta on, että kuulemista koskeva 15a§ on kannatettava. Merkittävää on, että tuomioistuimien voi myös jatkossa käyttää apuna lapsen kuulemisessa erityistä asiantuntija-avustajaa. Tämä yhdistettynä 3 a. luvun 17b§:n edellytykseen, että kunta varmistaa riittävän asiantuntija-avustajien määrän, on merkittävä parannus nykytilanteeseen.

Amnesty kannattaa lämpimästi ehdotusta lapselle nimettävästä sosiaalihoitolain mukaisesta tukihenkilöstä, joka tukee lasta oikeudenkäyntiprosessin aikana ja erotilanteessa kokonaisvaltaisesti. Ulkopuolisen ammattilaisen tuki on lapsen edun arvioinnin kannalta merkityksellistä, ja palvelee lapsen hyvinvointia.

Amnesty pitää myös tärkeänä ehdotusta määräajan asettamisesta huolto- ja tapaamisoikeutta koskevan asian käsittelylle ja asian käsittelyä ilman aiheetonta viivytystä Tämä on myös Lapsen

oikeuksien komitean Suomelle antamien suositusten mukainen muutos. Erityisesti silloin, kun eroperheessä on koettu väkivaltaa tai sen uhkaa, voi pitkä oikeusprosessi mahdollistaa väkivallan jatkumisen tai jopa lisätä väkivaltaa.

Huolto- ja tapaamisriitojen tuomioistuinsovittelu (3 a. luku; 17 b ja 17 d §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

5. Huolto- ja tapaamisriitojen tuomioistuinsovittelu (3 a. luku; 17 b ja 17, lausuntoa; 1 d §)

Istanbulin sopimuksen artikla 48 kieltää pakolliset vaihtoehtoiset ratkaisumenettelyt, mukaan lukien välitys- ja sovittelumenettely, kaikkien yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien väkivallan muotojen osalta.

Amnesty vastustaa sovittelua silloin, kun parisuhteessa tai perheessä on koettu väkivaltaa. Etenkin, kun kyse on pitkään jatkuneesta väkivallasta tai vainosta, väkivallan tekijä ja uhri eivät ole sovittelussa tasavertaisia. Sovittelu ei saa olla vaihtoehto rikosprosessille silloin, kun kyse on toistuvasta väkivallasta.

Vieraassa valtiossa annettu päätös ja lapsen palauttaminen (6. luku; 39 ja 41 §)

Lausuntonne ehdotetuista säännöksistä?

Ei lausuttavaa.

Asetuksenantovaltuus (7. luku; 49 §)

Lausuntonne ehdotetusta säännöksestä?

Ei lausuttavaa.

Liitelait

Onko teillä lausuttavaa liitelakeihin ehdotetuista muutoksista?

Ei lausuttavaa.

Vaikutukset

Onko ehdotuksen vaikutukset mielestänne arvioitu asianmukaisesti?

8. Vaikutukset

Istanbulin sopimuksen lisäksi Suomea sitovat lukuisat muut ihmisoikeussopimukset ja niissä mainitut velvoitteet. Osa näistä on myös mainittu työryhmän mietinnön perusteluissa. Väkivallan ehkäiseminen, tunnistaminen, syyllisten vastuuseen saattaminen ja uhrien suojelu ovat kansainvälisen oikeuden velvoitteita, jotka sitovat kaikkia valtioita. Lakiehdotuksessa ja sen perusteluissa jää ilman perusteluita sivuun kansainvälisen oikeuden velvoite poistaa naisiin ja lapsiin kohdistuva väkivalta. Vaikutusarvioinneissa ihmisoikeusvaikutusten arviointi Suomea sitovien sopimusten ja normien toteutumisen näkökulmasta puuttuu.

Muuta

Onko teillä muuta lausuttavaa työryhmän ehdotukseen liittyen?

Kiitämme lausuntomahdollisuudesta. Lisätietoja lausunnosta antaa: Pia Puu Oksanen, asiantuntija, sukupuoleen ja seksuaalisuuteen perustuva syrjintä, pia.oksanen@amnesty.fi.

Oksanen Pia
Amnesty International Suomen osasto